

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Tussenkomst bij het Grondwettelijk Hof in het beroep tot vernietiging, ingesteld door FEBEG tegen artikel 25, 2° van het Waalse decreet van 19 december 2025 houdende diverse bepalingen inzake energie (rolnummer 8718).

SAMENVATTING

Via artikel 25, 2° van het decreet van 19 december 2025 houdende diverse bepalingen inzake energie beoogde de Waalse decreetgever de elektriciteitsleveranciers op te leggen om minstens één leveringsaanbod (contract) aan te bieden voor elke distributietariefconfiguratie. Dat aanbod moet qua tijdsblokken aansluiten bij de tijdsblokken van die distributietariefconfiguratie. Tegen dit artikel werd door FEBEG een beroep tot nietigverklaring ingediend bij het Grondwettelijk Hof.

Indien het Grondwettelijk Hof het verzoek van FEBEG volledig zou volgen, dreigt de gewestelijke bevoegdheid inzake slimme netten, congestiebeheer, flexibiliteit en capaciteitstarieven voor een stuk theoretisch te worden of minstens ernstig geïmpacteerd te worden.

De Vlaamse Regering komt daarom in deze zaak tussenbeide aan de zijde van het Waalse Gewest ten einde de gewestelijke bevoegdheden te vrijwaren.

1. INLEIDING

De gewestelijke energiebevoegdheden worden opgesomd in artikel 6, §1, VII, eerste lid van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen:

“VII. Wat het energiebeleid betreft:

De gewestelijke aspecten van de energie, en in ieder geval:

- a) De distributie en het plaatselijk vervoer van elektriciteit door middel van netten waarvan de nominale spanning lager is dan of gelijk aan 70.000 volt, met inbegrip van de distributienettarieven voor elektriciteit, met uitzondering van de tarieven van de netten die een transmissiefunctie hebben en die uitgebaat worden door dezelfde beheerder als het transmissienet;*
- b) De openbare gasdistributie, met inbegrip van de nettarieven voor de openbare distributie van gas, met uitzondering van de tarieven van de netwerken die ook een aardgasvervoersfunctie hebben en die worden uitgebaat door dezelfde beheerder als het aardgasvervoersnet;*
- c) De aanwending van mijn gas en van gas afkomstig van hoogovens;*
- d) De netten van warmtevoorziening op afstand;*
- e) De valorisatie van steenbergen;*
- f) De nieuwe energiebronnen met uitzondering van deze die verband houden met de kernenergie;*

- g) *De terugwinning van energie door de nijverheid en andere gebruikers;*
- h) *Het rationeel energieverbruik."*

Via artikel 25, 2° van het decreet van 19 december 2025 houdende diverse bepalingen inzake energie¹ heeft de Waalse decreetgever het Waalse Elektriciteitsdecreet gewijzigd. Met die wijziging beoogde de Waalse decreetgever aan elektriciteitsleveranciers op te leggen dat zij minstens één compatibel leveringsaanbod (contract) aanbieden voor elke distributietariefconfiguratie. Dat aanbod moet qua tijdsblokken aansluiten bij de tijdsblokken van die distributietariefconfiguratie. Hierdoor kunnen afnemers een contract kiezen dat aansluit bij de manier waarop hun nettarieven worden berekend.

2. PROCEDURE & PROBLEMATIEK

2.1. Instelling van een beroep tot nietigverklaring door FEBEG

Tegen dit decreet werd een beroep tot nietigverklaring ingediend door de Federatie van de Belgische Elektriciteits- en Gasbedrijven (FEBEG). De zaak is ingeschreven onder nummer **8718** van de rol van het Hof.

De griffie van het Grondwettelijk Hof heeft de minister-president van de Vlaamse Regering bij aangetekende brief van 7 juli 2026 in kennis gebracht van deze zaak. De zaak werd via betekening ter kennis gebracht aan de Kanselarij op 8 juli 2026.

De griffie deelt in deze brief mee dat de Vlaamse Regering over vijfenveertig dagen beschikt, vanaf de ontvangst van de brief, om eventueel – bij ter post aangetekende zending of via het elektronisch platform – een memorie in te dienen betreffende deze zaak.

2.2. Juridische problematiek

FEBEG verdedigt in essentie de stelling dat distributietarieven weliswaar behoren tot de gewestelijke bevoegdheid, maar dat het bepalen van de structuur van de leveringsprijs ("commodity") behoort tot de federale bevoegdheid inzake tarieven en prijsbeleid. Een gewest mag volgens FEBEG daarom niet opleggen dat leveranciers specifieke TOU-producten² aanbieden die afgestemd zijn op regionale distributietarieven. Volgens FEBEG vormt de Waalse verplichting om minstens één leveringsaanbod per tarifaire configuratie (mono, bi-horaire, IMPACT) aan te bieden daarom een inmenging in de federale bevoegdheid inzake prijsbeleid.

Wanneer het Grondwettelijk Hof FEBEG volledig zou volgen, ontstaat er een principiële risico dat een gewest wel distributienettarieven kan differentiëren, maar geen enkele maatregel mag nemen die leveranciers oplegt om hun prijsproducten daarop af te stemmen.

Het Waalse decreet was expliciet ingegeven vanuit de wens om leveringsproducten beter te laten aansluiten bij het distributietarief IMPACT. FEBEG stelt echter dat het werkelijke doel was "het versterkt incentiverend maken" van dat nettarief. Dat argument kan in de toekomst ook tegen het Vlaams Gewest worden gebruikt indien het Vlaams Gewest – theoretische voorbeelden - bijvoorbeeld:

- een minimumaanbod van TOU-contracten zou opleggen;
- leveranciers zou verplichten capaciteitssignalen of congestiesignalen door te geven;

¹ BS 30 december 2025

² TOU = 'Time-of-use'. Een Time-of-Use contract is een energiecontract waarbij de stroomprijs varieert op basis van de tijd van de dag, de dag van de week of het seizoen. Prijzen zijn doorgaans hoger tijdens piekuren (wanneer de vraag hoog is) en aanzienlijk lager tijdens daluren. In België werken deze contracten via dynamische of flexibele prijzen die gekoppeld zijn aan de groothandelsmarkt. Om een dergelijk contract te kunnen afsluiten, is een digitale meter vereist die het stroomverbruik per kwartier registreert.

- leveranciers zou verplichten bepaalde tariefstructuren aan te bieden die aansluiten bij Vlaamse netwerkprikkels.

Indien het Grondwettelijk Hof zou oordelen dat een gewest zelfs niet indirect mag sturen hoe zulke producten worden aangeboden, dan wordt het voor Vlaanderen moeilijker om via regelgeving een verband te leggen tussen netsignalen, distributienettarieven, en commerciële flexibiliteitsproducten. Dat zou juist de beleidsrichting ondergraven waarin Europa, Vlaanderen en de gewestelijke regulator de laatste jaren evolueren.

De gewestelijke bevoegdheid inzake distributienetten impliceert noodzakelijk dat het gewest maatregelen kan nemen die gebruikers effectief aanzetten hun verbruiksprofiel aan te passen. De gewesten zijn niet enkel exclusief bevoegd voor de distributie van elektriciteit, maar ook voor het rationeel verbruiken van energie.

Een maatregel die beoogt om netcongestie te vermijden en flexibiliteit te stimuleren is voorts niet noodzakelijk een maatregel van prijsbeleid, zelfs indien zij indirect de structuur van commerciële aanbiedingen zou beïnvloeden. Indien het Grondwettelijk Hof het verzoek van FEBEG volledig zou volgen, dreigt de gewestelijke bevoegdheid inzake slimme netten, congestiebeheer, flexibiliteit en capaciteitstarieven immers grotendeels theoretisch te worden of minstens ernstig beknot te worden, omdat de gewesten wel netprikkelers mogen ontwerpen maar geen mechanismen mogen voorzien die ervoor zorgen dat marktpartijen daarop reageren.

Er lijkt met andere woorden een fundamenteel bevoegdheidsrechtelijke belang voor het Vlaamse Gewest voor te liggen in deze zaak.

2.3. Aanstelling van een raadsman

Zoals hoger vermeld kan een negatieve uitspraak van het Grondwettelijk Hof in deze Waalse zaak mogelijks (rechtstreeks) consequenties hebben voor de door de Vlaamse overheid reeds gemaakte en te maken beleidskeuzes. Het verdient daarom aanbeveling om als Vlaamse Regering in deze zaak tussenbeide te komen en een standpunt in te nemen voor wat betreft het bevoegdheidsrechtelijk aspect.

Omzendbrief VR 2009/23 stelt dat de minister beslist over de opportuniteit om al dan niet in een procedure tussen te komen en daarvan per kerende kennis geeft aan het bevoegde departement. Hij/zij oordeelt of een mededeling aan de regering, vanwege het politieke belang van het geding, nuttig is.

Overeenkomstig de artikelen 82 en 85 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof komt de Vlaamse Regering bijgevolg tussen in voormelde procedure bij het Grondwettelijk Hof. Dit feit wordt via mededeling aan de Vlaamse Regering ter kennis gebracht.

Ter verdediging van de belangen van het Vlaamse Gewest in de zaak met rolnummer 8686 werd door mij mr. **FREDERIK VANDENDRIESSCHE**, en mr. **NATHANAELLE KIEKENS**, beide kantoorhoudende te Loksumstraat 25, 1000 Brussel, als raadsman aangesteld.

Prof. dr. F. Vandendriessche is als advocaat-vennoot aangesloten bij het advocatenkantoor *Stibbe* en is reeds vele jaren actief als advocaat en auteur van rechtsleer in de rechtstak van het energierecht. Hij is tevens professor aan de Universiteit Gent, waar hij verantwoordelijk is voor de vakken "bestuursrecht" (2e Bachelor) en "Energierecht" (1-2e Master). Hij beschikt dan ook over de nodige kennis en specialisatie omtrent dit thema.

Mr. N. Kiekens is als advocaat-vennoot eveneens aangesloten bij het advocatenkantoor *Stibbe* en is reeds vele jaren actief als advocaat in de rechtstak van het publiek recht.

De Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd,

Melissa DEPRAETERE